

MRF 2023.320

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 14. december 2023, j.nr. 21/02169

Stadfæstet afslag på etablering af kalkfjernelsesanlæg for almen vandforsyning for 547 forbrugere med en hårdhedsgrad for vandet på 20-23,5°dH, da vandforsyningsplanen anførte, at der kun i særlige tilfælde kunne tillades videregående vandbehandling med anvendelse af beriget filtermateriale, og da kommunens administration af vandforsyning efter Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis skal ske i overensstemmelse med vandforsyningsplanen og efter princippet om, at forsyning med drikkevand ikke baseres på videregående vandbehandling.

Med afgørelse af 7. maj 2020 meddelte Guldborgsund Kommune afslag på tilladelse efter vandforsyningslovens § 21, stk. 1, til, at et alment vandforsyningselskab for 547 forbrugere etablerede blødgøringsanlæg med kalkfjernelse for vandet fra almen vandforsyning. Ansøgningen var begrundet med, at hårdhedsgraden af indvundet grundvand fra en af den almene vandforsynings i alt tre borer var 20-23,5°dH og forbrugernes ønske om blødgøringen. Endvidere blev der i ansøgningen henvist til, at der af Rambøll for Miljøstyrelsen i 2017 blev udarbejdet en undersøgelse ("Blødt vand i en cirkulær økonomi") om de samfundsmæssige konsekvenser ved at indføre central blødgøring af drikkevand i Danmark, hvor der for områder med en hårdhedsgrad over 18°dH umiddelbart er påvist en samfundsøkonomisk gevinst ved at blødgøre til en hårdhedsgrad til 14°dH eller lavere, såfremt produktionskapaciteten ligger over 1.000.000 m³ pr. år. Kommunens afslag var begrundet med, at ansøgningen vedrørte blødgøring med ionbytningsanlæg med anvendelse af filter beriget med natrium, hvorfor metoden kunne medføre en forøget koncentration af natrium i drikkevandet. Endvidere indgik den almene vandforsyning som nødforsyning af andre almene vandforsyninger, hvor stor forskel i kalkindhold mellem vandværkerne kunne medføre problemer med kalkudfældning i ledningsnettet og vandinstallationer. Endelig henviste kommunen til, at det i kommunens vandforsyningsplan 2010-2020 var fastsat, at drikkevandsforsyningen i videst muligt omfang skulle baseres på naturligt og rent grundvand, som alene undergik en simpel vandbehandling med luftning og filtrering, og at kommunen kun i yderst specielle tilfælde ville tillade avanceret rensning af grundvand til rent drikkevand, hvor bl.a. anvendelse af beriget filtermateriale var omfattet af den efter planen fastlagte definition af avanceret rensning. Afgørelsen blev

påklaget af vandforsyningen, der bl.a. gjorde gældende, at blødgøring var ønsket af forbrugerne, at der var samfundsøkonomiske gevinster ved blødgøringen, og at blødgøring ikke ville medføre overskridelser af grænseværdi for natrium. Miljø- og Fødevareklagenævnet lagde til grund, at det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning nr. 64 af 2023 om blødgøring af drikkevand, at tilladelse til blødgøring og dermed til videregående vandbehandling på almene vandforsyningsanlæg meddeles med hjemmel i vandforsyningslovens § 21, stk. 1. Med henvisning til MAD 2017.376 Mfk (NMK-42-00533) og nævnets afgørelse af 3. maj 2021 (j.nr. 21/02939) anførte nævnet, at det følger af nævnets praksis, at vandforsyningsplanens retningslinjer skal anvendes som et overordnet beslutningsgrundlag ved myndighedens administration af vandforsyningslovens bestemmelser om etablering af vandindvindingsanlæg, og at retningslinjerne kun bør fraviges, hvis der konkret er væsentlige hensyn herfor. Med henvisning til MAD 2017.78 Nmk (NMK-42-00551) og afgørelsen af 3. maj 2021 fremhævede nævnet, at der efter praksis gælder et princip om, at drikkevand skal baseres på grundvand, der ikke har gennemgået en videregående vandbehandling, men at princippet skal afvejs i forhold til hensynet til at sikre en kvalitetsmæssigt tilfredsstillende vandforsyning. Et enigt nævn lagde for afvejningen af det påklagede forhold til grund, at afgørelsen var meddelt i overensstemmelse med det anførte udgangspunkt i kommunens vandforsyningsplan, og at det ikke var godtgjort, at hårdheden af grundvandet fra vandværkets indvinding udgjorde et sådant yderst specielt tilfælde med hensyn til hårdheden af grundvandet set i forhold til øvrige almene vandforsyninger i kommunen. På den baggrund stadfæstede Miljø- og Fødevareklagenævnet kommunens afslag på tilladelse.

Stadfæstelse af afslag på tilladelse til at etablere kalkfjernelse på drikkevand fra almen vandforsyning i Guldborgsund Kommune

21/02169

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter vandforsyningslovens § 21, stk. 1, jf. § 75, stk. 1.[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Guldborgsund Kommunes afgørelse af 7. maj 2020 om afslag på tilladelse til at etablere kalkfjernelse på drikkevandet fra [V2], beliggende [A1], 4871 Horbelev.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. vandforsyningslovens § 81, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 1 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, der i overensstemmelse med vandforsyningslovens § 75, stk. 1, har behandlet sagen i nævnets afdeling 10, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 9. juli 2020 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af [V2].

Klager har navnlig anført, at

- blødgøring af vandet er ønsket af forbrugerne, der ellers vil foretage blødgøringen lokalt,
- blødgøring af vand er en generel samfundstendens, bl.a. fordi der er en økonomisk- og miljøgevinst derved,
- blødgøring er driftsmæssigt ukompliceret,
- blødgøringen ikke vil medføre et natriumindhold i vandet, der overskrider grænseværdierne,
- fjernelsen af calcium og magnesium ikke har en sundhedsmæssig betydning, da det er en ubetydelig mængde som fjernes, og idet den sundhedsmæssige effekt ikke er påvist, og

- blødgøringen ikke forhindrer samarbejde om nødforsyning med andre almene vandforsyninger.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Den påklagede afgørelse

Guldborgsund Kommune har den 7. maj 2020 i medfør af vandforsyningslovens § 21 meddelt afslag på ansøgning om etablering af kalkfjernelse på drikkevandet fra [V2], beliggende [A1], 4871 Horbelev.

Om baggrunden for sagen fremgår det af afgørelsen, at klager den 20. juni 2019 ansøgte om tilladelse til at etablere et nyt vandbehandlingsanlæg på [A1], 4871 Horbelev. Guldborgsund Kommune meddelte tilladelse hertil.

Videre fremgår det, at klager den 28. juni 2019 ansøgte om at etablere et blødgøringsanlæg ved ionbytning efter kationsprincippet. Det fremgår endvidere, at for at sikre forbrugerne mod eventuel kimvækst, vil blødgøringsanlægget blive udstyret med to UV-anlæg. Med den påklagede afgørelse meddelte Guldborgsund Kommune den 7. maj 2020 afslag på denne ansøgning.

Det fremgår af afgørelsen, at [V2] ifølge vandforsyningsplanen forsyner 547 forbrugere.[4]

Guldborgsund Kommune har meddelt afslaget med følgende begrundelse:

1. Grundvandet og dermed drikkevandet, der leveres fra [V2], har en for området normal hårdhed på 16-19 °dH.
2. Grundvandet og dermed drikkevandet, der leveres fra [V2], har et relativt højt indhold af natrium.
3. Af hensyn til et sundhedsmæssigt perspektiv bør et vandværk ikke erstatte kalk/magnesium, som har en gavnlig effekt på sundheden, med natrium som kan have en negativ effekt på sundheden.
4. [V2] bør kunne nødforsyne og modtage nødforsyning fra andre vandværker, der ikke har kalkfjernelse.
5. Kalkfjernelse kan give øget risiko for kimdannelse, hvorfor det ofte suppleres med permanent UV-behandling. UV-behandling anses lige som kalkfjernelse som avanceret vandbehandling.
6. Kalkfjernelse og UV-behandling er videregående vandbehandling, som kun bør anvendes, hvis det er nødvendigt. Begge foranstaltninger kræver øget overvågning.
7. Ifølge målsætninger fra kommunens vandforsyningsplan skal drikkevandforsyningen, i videst mulig omfang, baseres på naturligt og rent grundvand, som kun undergår en simpel vandbehandling med beluftning og filtrering.

8. Kalkfjernelse har været drøftet i Teknik-, Miljø- og Ejendomsudvalget, og det er udvalgets vurdering, at fordelene ved kalkfjernelse fortsat ikke overstiger ulemperne, hvorfor der bør meddeles afslag på ansøgningen."

Om pkt. 1 fremgår det af afgørelsen, at grundvandet på Lolland, Falster og det meste af Sjælland har en hårdhed omkring 20°dH, og at der dermed ingen begrundelse er for, at netop klager har et særligt/nødvendigt behov for at blødgøre vandet.

Om pkt. 2 fremgår det af afgørelsen, at det ansøgte anlæg fungerer på den måde, at efter almindelig vandbehandling ledes vandet igennem et filter, der har en overflade, der er beriget med natrium. Filtermaterialet vil hellere adsorbere kalk/magnesium end den natrium, der sidder på filteret. Filteret modtager dermed kalk/magnesium og afgiver natrium. Efter et stykke tid er natriummolekylerne på filtermaterialet brugt op, og filteret skal regenereres med salt (natriumklorid). Vand med et meget højt indhold af salt ledes derefter ind over filteret, og filteret adsorberer natrium og udskiller kalk/magnesium fra filteret. Herudover udskilles den mængde klorid, som svarer til den adsorberede mængde natrium. Dette giver et spildprodukt, og dermed ifølge Guldborgssund Kommune et større vandspild end ved normal vandbehandling.

Videre fremgår det, at klager har tre aktive borer, og at natriumindholdet i disse varierer fra 29-210 mg/l. Grænseværdien er på 175 mg/l. Alt afhængig af hvilken boring, der er i drift på et givent tidspunkt, vil indholdet af natrium i drikkevandet ifølge Guldborgssund Kommune svinge meget. Ved kalkfjernelse vil det kræve en meget mere præcis styring af indvindingen fra de tre borer, så det præcise natriumindhold kendes. Hvis der alene indvindes fra boringen med det laveste natriumindhold, vil der kunne fjernes mere kalk, men det vil ifølge kommunen på sigt kunne medføre, at natriumindholdet i denne boring vil stige, da saltindholdet kan være afhængigt af indvindingsmængden, især da området er saltpåvirket.

Om pkt. 4 fremgår det af afgørelsen, at klager er kategoriseret som et kategori 2 vandværk i vandforsyningsplanen. Klager har dermed en vis forpligtigelse til at hjælpe andre vandværker, hvis der har behov for nødforbindelse. Det samme gælder, hvis klager får behov for nødforbindelse den anden vej. Hvis der er stor forskel på kalkindholdet mellem vandværker, der forsyner hinanden, kan der ifølge Guldborgssund Kommune opstå problemer med kalkudfældning i nettet og installationer. Det er dog ifølge kommunen et område, der ikke er så meget viden på.

Til pkt. 6 fremgår det endvidere af afgørelsen, at klager i forhold til driftsbidrag ligger i den høje ende sammenlignet med de øvrige vandforsyninger, og at vandbehandlingen kræver en øget driftsudgift til personale. Det er Guldborgssund Kommunes vurdering, at dette ikke står mål med formålet i vandforsyningslovens § 1a om at sikre hensynet til princippet om omkostningsdækning og prissætning med tilskyndelsesvirkning samt gennemsigtighed for vandforbrugerne.

Om pkt. 7 fremgår det herudover af afgørelsen, at Guldborgssund Kommune vedtog sin vandforsyningsplan i 2010. I planen beskrives kommunens vandværker, og alle vandværkers tilstand er ifølge kommunen vurderet på baggrund af et grundigt tilsyn. Videre har kommunen bemærket, at der i planen er en række målsætninger og retningslinjer, som har til formål at sikre kommunens borgere tilstrækkeligt og rent drikkevand, der som minimum overholder kravene til drikkevandskvalitet. Det er kommunens vurdering, at kalkfjernelse ikke er simpel vandbehandling, og at det er et overflødigt led. Ifølge kommunen fungerer vandforsyningen i området fint uden kalkfjernelse.

Samlet har Guldborgsund Kommune i afgørelsen anført, at der ikke er et reelt behov for kalkfjernelse. Samtidig er den ansøgte metode forbundet med en tilførsel af natrium, som ifølge kommunen kan have en negativ sundhedsmæssig effekt for visse befolkningsgrupper. Der kan desuden ifølge kommunen blive problemer med kalkaflejringer i ledningsnettet, hvis vandværket fortsat skal kunne indgå i en fællesforpligtelse om forsyning med vand i området. Videre har kommunen anført, at klager ikke umiddelbart har økonomi til den ekstraudgift, det er at etablere anlægget, og at klager i den forbindelse har søgt om kommunegaranti på lån.

Det fremgår herudover, at Teknik, Miljø og Ejendomsudvalget i Guldborgsund Kommune den 20. april 2020 har haft en generel drøftelse om blødgøring af drikkevand.[5] Idet der var tale om en drøftelsessag, blev der ikke truffet en beslutning på mødet.

2.2 Natur- og planforhold

Den overordnede målsætning for Guldborgsund Kommunes Vandforsyningsplan 2010-2021 fremgår af planens afsnit 2.[6] Heraf fremgår bl.a. følgende:

"1: Kommunens borgere skal sikres mulighed for tilstrækkeligt og rent drikkevand, der som minimum overholder kravene til drikkevandskvalitet.

[...]

2: Drikkevandsforsyningen skal i videst muligt omfang baseres på naturligt og rent grundvand, som kun undergår en simpel vandbehandling, med beluftning og filtrering

Midler

·Guldborgsund kommune vil kun i yderst specielle tilfælde give tilladelse til avanceret rensning af grundvand til rent drikkevand. Avanceret rensning er f.eks. tilsætning af kemikalier, membranfiltrering, UV-bestråling, aktivt kul, berigede filtermaterialer eller anden behandling af grundvandet, som ligger ud over iltning/luftning og efterfølgende filtrering gennem sand, luxovit eller lignende.

·Vandværker, der ikke umiddelbart kan finde egnet grundvand, så rensning eller avanceret vandbehandling kan undgås, bør, hvis det er muligt, finde alternativ vandforsyning, f.eks. køb af vand eller forsyningsområdet overtages af et nabovandværk med god vandkvalitet.

·[...]"

Det fremgår herudover af afsnit 5.2 og 5.3 i vandforsyningsplanen, at Hobelev Vandværk er et type 2 vandværk, hvilket betyder, at der kan pålægges forsyningsforpligtigelser ud over eget forsyningsområde. Af planens afsnit 5.4 fremgår det, at [V2] i planperioden bør etablere en forbindelsesledning til [V1] med henblik på gensidig nødforsyning. Videre fremgår det, at vandværket fortsat bør kunne nødforsyne og blive nødforsynet fra Horreby Vandværk via den eksisterende ledningsforbindelse.

2.3 Klagens indhold

Klager har i forhold til pkt. 1 i begrundelsen for afgørelsen anført, at klager har modtaget et ønske om reducere vandets hårdhed fra flere forbrugere. Klager anser det derfor for vigtigt at etablere blødgøring. Hårdheden af vandet ligger ifølge klager på 20-23,5°dH for boring DGU nr. 238.640, som er den boring klager fremadrettet vil bruge, da de to andre boringer er i dårlig stand.

I forhold til pkt. 2 har klager anført, at ved den rigtige indvindingsstrategi kan natriumindholdet holdes under grænseværdien. Med en ny og moderne styring (CTS-anlæg) er det ifølge klager muligt at lave en meget præcis indvindingsstrategi, og dermed sikrer, at natriumindholdet aldrig kommer over grænseværdien. Endvidere er boringerne ifølge klager overvåget med niveau transmitter, så det sikres, at sænkningen ikke bliver for stor.

Om pkt. 3 har klager anført, at der er et betydeligt lavere indhold af calcium og magnesium i drikkevandet i f.eks. Vestjylland i forhold til de mængder, der vil være i det blødgjorte vand hos klager. Den mængde calcium, der fjernes, udgør ifølge klager en ubetydelig mængde set i forhold til den mængde, der indtages gennem fødevarer såsom mælk og ost.

I forhold til pkt. 4 har klager anført, at da blødgøringen er baseret på opblanding af behandlet og ubehandlet vand, kan hårdheden i vandet fra klager tilpasses andre forsyninger under nødforsyning, såfremt dette måtte være nødvendigt. Der kan ifølge klager laves beregninger på om vandblandingerne er kalkfældende for at fastslå, om det er nødvendigt at justere vandet fra klager under nødforsyning.

Om pkt. 5 har klager anført, at UV-anlæg efterhånden er en meget udbredt behandlingsform, og at den er driftsmæssig ukompliceret. Der er endvidere ifølge klager forudsat en serviceaftale på såvel blødgøringsanlæg som UV-anlæg.

Om pkt. 6 har klager anført, at styringen af det nye vandværk vil medføre, at de administrative opgaver med driften af vandværket ikke bliver omfattende, da de kan automatiseres. Endvidere har klager anført, at forbrugerne på generalforsamlingen vedtog et ønske om blødgøring, og samtidigt accepterede de en kommende prisstigning.

Endelig har klager i forhold til pkt. 7 anført, at det er forbrugernes opfattelse, at kalkindholdet i vandet er generende, og at der derfor er flere forbrugere, der vil investere i lokale blødgøringsanlæg. Ved lokale blødgøringsanlæg er der ifølge klager ikke den samme kvalitetskontrol, som der er på et centralt blødgøringsanlæg.

Klager har den 25. april 2021 supplerende anført, at hårdheden i vandet fra klager er tilsvarende vandet fra HOFOR's vandværker, hvor der i disse år implementeres blødgøring. Ifølge klager har DTU undersøgt effekten af blødgøring af vand i Brøndby Kommune og konkluderet, at blødgøring er til gavn for både forbruger og miljøet i form af bl.a. lavere forbrug af sæbe og kemikalier til afkalkning og lavere energiforbrug på husholdsapparater og vandvarmere.[7] Videre har klager anført, at en analyse fra Rambøll fra 2017 udarbejdet for Miljøstyrelsen viser, at det giver en samfundsmæssig gevinst at blødgøre til 14°dH eller lavere i områder med vand over 18°dH, hvilket vil sige hele Guldborgsund Kommune.[8]

Klager har endvidere anført, at klager fremadrettet planlægger at etablere en ny boring i nærheden af boring DGU nr. 238.640, der forventeligt vil have samme natriumindhold som boring DGU nr. 238.640 på 33 mg/l. Blødgøres vandet til f.eks. 6°dH fra denne boring stiger

natriumkoncentrationen ifølge klager til ca. 150 mg/l og er dermed stadig under grænseværdien på 175 mg/l.

I forhold til sundhedsfare har klager anført, at WHO ikke har en anbefalet grænse for natrium af sundhedsmæssige årsager, og at den danske grænseværdi på 175 mg/l er baseret på smagsgrænsen på ca. 200 mg/l. I forhold til sundhedseffekterne fra calcium og magnesium har klager anført, at disse ikke er fuldt kortlagte, og at nogle af effekterne også er modsatrettede. Videre har klager anført, at stofferne kun fjernes delvist fra vandet, således at der som minimum er et indhold af calcium på ca. 33 mg/l og et indhold af magnesium på ca. 6 mg/l.

Om muligheden for at hjælpe med nødforsyning har klager anført, at der generelt ikke er et problem ved opblanding af blødgjort og ikke-blødgjort vand, og at klager har mulighed for at bypasse ionbytningen fuldstændigt, hvis opblandingen af de to vandtyper giver en ugunstig vandkvalitet. Videre har klager anført, at Guldborgsund Kommune burde have spurgt ind til klagers planer i forbindelse med nødforsyning og fremtidig drift af borerne i stedet for blot at afvise ansøgningen med henvisning til dette.

Endelig har klager med henvisning til en artikel i magasinet Danskvand anført, at lokale blødgøringsanlæg er problematiske, da der ikke er kontrol med drikkevandskvaliteten, og da de både er dyrere og mere miljøbelastende end centrale anlæg.[9] Videre har klager nævnt, at der er flere almene vandforsyninger, der allerede har besluttet at blødgøre vandet, og at det i 2020 blev politisk aftalt i "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi", at der skal udarbejdes en vejledning om blødgøring, og at potentialet for blødgøring skal evalueres. Der har dermed ifølge klager været en stor udvikling i forhold til blødgøring, siden Guldborgsund Kommunes vandforsyningsplan blev vedtaget i 2010. Klager har udtrykt ønske om at være med i denne udvikling for at øge forbrugerkomforten og for at sikre de samfundsøkonomiske og miljømæssige gevinster, som blødgøring har potentiale til at give.

2.4 Guldborgsund Kommunes bemærkninger til klagen

Guldborgsund Kommune har den 19. februar 2021 i bemærkninger til klagen anført, at begrundelsen for afslaget fremgår af afgørelsen, og at kommunen ikke har yderligere bemærkninger.

Guldborgsund Kommune har den 29. april 2021 supplerende anført, at størrelsen på klagers vandværk er indgået i kommunens vurdering. Når et vandværk drives af mere eller mindre frivillige kræfter, er det ifølge kommunen vigtigt, at vandbehandlingen følger statens generelle udmelding for vandforsyninger om, at forsyningen i videst muligt omfang skal baseres på simpel vandbehandling. Dette giver ifølge kommunen mindst mulig risiko for kontaminering af vandet.

Guldborgsund Kommune har i forhold til klagers henvisning til HOFOR's blødgøring af vandet bemærket, at HOFOR anvender en anden blødgøringsmetode, som medfører en mindre stigning af natrium i vandet end den af klager ansøgte, og at der er tale om en meget større almen vandforsyning med ca. 35.000 forbrugere.

Endvidere har Guldborgsund Kommune anført, at en almen vandforsyning i visse tilfælde kan opnå tilladelse til et fjerne forureningskomponenter ved videregående vandbehandling, f.eks. pesticider, hvis der ikke er andre mere oplagte muligheder. Kalkfjernelse er derimod ikke en nødvendighed for at levere vand af god kvalitet, som overholder drikkevandsbekendtgørelsens kvalitetskrav.

I forhold til hårdheden af klagers vand har Guldborgsund Kommune bemærket, at det er korrekt, at vandet har en hårdhed på op til 23°dH. Det er dog ifølge kommunen et enkeltstående tilfælde. Ved de seneste ti målinger af drikkevandet fra klager er hårdheden ifølge kommunen udregnet til 18, 15, 20, 16, 23, 19, 18, 17, 17, 18 svarende til et gennemsnit på 18,1°dH. Videre er den gennemsnitlige hårdhed af vandet fra boring DGU nr. 238.640 ifølge kommunen på 16,4°dH. Vandet er dermed ifølge kommunen ikke så hårdt, at det er nødvendigt at blødgøre det.

Guldborgsund Kommune har herudover anført, at der ingen almene vandforsyninger er i kommunen, der har permanent UV-behandling af drikkevandet, hvorfor UV-behandling ikke kan betegnes som en udbredt behandlingsform.

Spildevandet fra ionbytningen vil ifølge Guldborgsund Kommune indeholde store mængder klorid. Kommunen har i den forbindelse påpeget, at det ikke er belyst, om det overhoved er muligt at komme af med dette spildevand.

Guldborgsund Kommune har den 4. november 2023 supplerende anført, at en tilladelse til kalkfjernelse vil medføre et øget vandforbrug. Klager har i den forbindelse henvist til tal fra DTU, der viser, at kalkfjernelse via ionbytning vil øge vandforbruget med 2,3-2,9 %.

Videre har Guldborgsund Kommune bemærket, at der ifølge GEUS maksimalt bør indvindes 30 % af grundvandsdannelsen i en grundvandsforekomst. På Falster indvindes der ifølge kommunen 50 %. Samtidig er grundvandsforekomsten på Falster ifølge kommunen yderligere udfordret, idet den har fået en negativ vurdering på de kvalitative parametre. Af den grund bør der ifølge kommunen ikke indvindes vand unødigt.

Endelig har Guldborgsund Kommune anført, at hvis klager får tilladelse til at etablere kalkfjernelse, så vil der ikke være noget til hinder for, at alle andre vandværker også får det, idet klager er et af de vandværker i kommunen med den laveste hårdhed.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

I sagens behandling har Miljø- og Fødevareklagenævnets medlemmer deltaget: Thomas Steensen (formand), fhv. landsdommer Eva Staal og landsdommer Olaf Tingleff, og de læge medlemmer Pelle Andersen-Harild, Lene Hansen, Kristian Pihl Lorentzen og Jens Vibjerg.

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Vandforsyningsloven har bl.a. til formål at sikre, at udnyttelsen og den dertil knyttede beskyttelse af vandforekomster sker efter en samlet planlægning, en samordning af den eksisterende vandforsyning med henblik på en hensigtsmæssig anvendelse af vandforekomsterne og en planmæssig udbygning og drift af en tilstrækkelig og kvalitetsmæssig tilfredsstillende vandforsyning, jf. lovens § 1.

Ved administration af loven skal der bl.a. lægges vægt på vandforekomsternes omfang og på befolkningens og erhvervslivets behov for en tilstrækkelig og kvalitetsmæssig tilfredsstillende vandforsyning og på miljø- og naturbeskyttelse, herunder bevarelse af omgivelsernes kvalitet, jf. lovens § 2.

Det fremgår af vandforsyningslovens § 21, stk. 1, at vandindvindingsanlæg ikke må etableres eller på væsentlig måde udbedres eller ændres, før kommunalbestyrelsen har meddelt tilladelse hertil.

Der er ifølge forarbejderne til vandforsyningslovens § 21 tale om en væsentlig udbedring eller ændring, hvis der foretages en ny boring til brug for et eksisterende indvindingsanlæg eller foretages væsentlige ændringer af anlæggets behandlingsafsnit, f.eks. opførelse af en ny behandlingsbygning eller opførelse af en rentvandsbeholder i stedet for en tidligere hydrofor. [10]

Det fremgår endvidere af afsnit 1.2 i vejledning om blødgøring af drikkevand,[11] at tilladelse til blødgøring og dermed videregående vandbehandling på almene vandforsyningsanlæg meddeles med hjemmel i vandforsyningslovens § 21, stk. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at der er tale om en væsentlig ændring af vandforsyningsanlægget ved etablering af kalkfjernelse, som kræver tilladelse, idet der er ansøgt om indføring af en videregående vandbehandling.

Det fremgår af vandforsyningslovens § 14, stk. 1, at kommunalbestyrelsen udarbejder planer for, hvorledes vandforsyningen skal tilrettelægges, herunder hvilke almene vandforsyninger forsyningen skal bygge på, og hvilke forsyningsområder de enkelte almene vandforsyninger skal have.

Videre fremgår det af § 2 i bekendtgørelse om vandforsyningsplanlægning, at kommunalbestyrelsen efter forhandling med bl.a. de almene vandforsyninger i kommunen og Sundhedsstyrelsen udarbejder et forslag til en vandforsyningsplan.[12]

Af bekendtgørelsens § 3, nr. 2 og 7 fremgår det, at vandforsyningsplanen bl.a. skal indeholde en angivelse af beliggenheden og kapacitet af de bestående almene vandforsyninger med tilhørende behandlingsanlæg, beholder anlæg og pumpeanlæg, og en angivelse af hvorvidt der skal etableres, nedlægges eller udbygges almene vandforsyninger for at sikre en tilstrækkelig og hensigtsmæssig forsyning i kommunen

Det følger af Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis,[13] at vandforsyningsplanens retningslinjer skal anvendes som et overordnet beslutningsgrundlag ved administration af vandforsyningslovens regler om etablering af vandindvindingsanlæg og om vandindvinding. Retningslinjerne bør kun fraviges, hvis der konkret er væsentlige hensyn herfor.

Desuden følger det af Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis,[14] at der gælder et princip om, at drikkevand skal baseres på grundvand, der ikke har gennemgået en videregående vandbehandling. Efter nævnets vurdering skal dette princip i vurderingen af, hvorvidt der kan meddeles tilladelse til den videregående vandbehandling, vejes op mod de hensyn som klager ønsker at varetage ved blødgøringen, herunder bl.a. sikring af en kvalitetsmæssig tilfredsstillende vandforsyning, jf. vandforsyningslovens formål i §§ 1 og 2.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der ikke foreligger omstændigheder, som giver grundlag for at tilsidesætte Guldborgsund Kommunes vurdering af, at etablering af kalkfjernelse ved ionbytningsanlæg ikke kan tillades inden for rammerne af kommunens vandforsyningsplan. Nævnet har i vurderingen navnlig lagt vægt på, at afgørelsen er i overensstemmelse med udgangspunktet i Guldborgsund Kommunes vandforsyningsplan om, at tilladelse til videregående vandbehandling kun meddeles i yderst specielle tilfælde, og at der

ikke foreligget et sådant yderst specielt tilfælde i relation til hårdheden af vandet i forhold til andre almene forsyninger i kommunen eller et behov for at afhjælpe en overskridelse af et kvalitetskrav for drikkevand.

3.2 Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevarerklagenævnet stadfæster Guldborgsund Kommunes afgørelse af 7. maj 2020 om afslag på tilladelse til at etablere kalkfjernelse på drikkevandet fra [V2], beliggende [A1], 4871 Horbelev.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 602 af 10. maj 2022 om vandforsyning m.v. med senere ændringer.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevarerklagenævnet som ændret ved lov nr. 900 af 21. juni 2022 om ændring af museumsloven, lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet og forskellige andre love.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevarerklagenævnet mv.

[4] Ifølge Guldborgsund Kommunes hjemmeside er der 38 private vandværker i kommunen.

[5] Se pkt. 74 i referatet, <https://dagsordener.guldborgsund.dk/vis?Referat-Teknik%2C-Miljoe-%26-Ejendomsudvalg-2018-2021-d.20-04-2020-kl.08.00&id=6385fa7d-4af7-401e-a039-54c195d07f6c> (<https://dagsordener.guldborgsund.dk/vis?Referat-Teknik%2C-Miljoe-%26-Ejendomsudvalg-2018-2021-d.20-04-2020-kl.08.00&id=6385fa7d-4af7-401e-a039-54c195d07f6c>).

[6] https://www.guldborgsund.dk/media/x4elnqzc/vandforsyningsplan_-_plandel_endelig_net.pdf (https://www.guldborgsund.dk/media/x4elnqzc/vandforsyningsplan_-_plandel_endelig_net.pdf).

[7] Berit Godskesen, Hans-Jørgen Albrechtsen og Martin Rygaard (2019). Før- og eftermålinger af effekter af blødgøring i Brøndby, DTU Miljø.

[8] Blødt vand i en cirkulær økonomi, Rambøll, februar 2017.

[9] Skal blødgøring af drikkevand ske på vandværkerne eller hos forbrugerne? DANSKVAND, april 2021, s. 16-17.

[10] Bemærkninger til § 21, i forslag til lov nr. 143 af 10. januar 1978 om vandforsyning m.v., https://www.folketingstidende.dk/samling/19771/lovforslag/L143/19771_L143_som_fremsat.pdf (https://www.folketingstidende.dk/samling/19771/lovforslag/L143/19771_L143_som_fremsat.pdf).

[11] Miljøstyrelsens vejledning nr. 64 om blødgøring af drikkevand, april 2023, <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2023/04/978-87-7038-509-1.pdf> (<https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2023/04/978-87-7038-509-1.pdf>).

[12] Bekendtgørelse nr. 831 af 27. juni 2016 om vandforsyningsplanlægning.

[13] Se f.eks. sagsnr. 21/02939 og NMK-42-00533.

[14] Se f.eks. sagsnr. 21/02939 og sagsnr. NMK-42-00551.

Sag:

21/02169

Dato:

14. december 2023.

Emner:

Vandforsyningslo...

Miljø- og Fødevareklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>) •
Nævneshus • Toldboden 2 • 8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • mfkn@naevneneshus.dk
(<mailto:mfkn@naevneneshus.dk>)
Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.dgst.dk/mfkn-naevneneshus-dk>)